

D ů v o d y:

Ministerské nařízení ze dne 14. září 1854, čís. 238 ř. zák. nařizuje sice v §u 10 písm. d), by křižovatky drah s veřejnými cestami byly opatřeny závorami, ale zákon ze dne 31. prosince 1894, čís. 2 ř. zák. z roku 1895 ustanovuje v čl. 1, že u místních drah, jakou jest i dráha, o niž tu jde, lze upustiti od bezpečnostních opatření nařízených staršími předpisy, pokud jest to vzhledem ku zvláštním dopravním a provozovacím poměrům a jmenovitě ku předepsané rychlosti vlaků dle uznání ministerstva přípustno. Důsledně ustanovují dopravní předpisy vydané ministerstvem železnic pro místní dráhy, že přechody v rovině kolejí nepotřebují zábran, není-li jich zřízení pro zvláštní místní poměry ministerstvem požadováno. Jelikož v projednávaném případě ani při stavbě dráhy ani později zřízení zábran dohledacími úřady nařízeno nebylo, nelze přičítati železnici zavinění na úraz manželky žalobcovy podle §u 1311 obč. zák. pro přestoupení předpisu, vydaného za tím účelem, by podobným úrazům bylo zabráněno. Dlužno ovšem souhlasiti s dovolatelem, že dráha jest i bez nařízení dohlédacích úřadů povinna učiniti všechna potřebná bezpečnostní opatření a že ručí za jich opomenutí, ale žalobce neprokázal, že k uvarování nehod na kritické křižovatce bylo kromě předepsaných a zachovávaných opatření třeba také ještě zřízení závor. Poukazuje v té příčině pouze na úraz své manželky a zjištěnou značnou frekvenci. Úraz, který jest předmětem sporu, k takovému důkazu nestačí, neboť dle skutkových zjištění nižších soudů, které jsou nepošinutelným již základem rozhodnutí i dovolacího soudu, mohla manželka žalobcova při obyčejné pozornosti, kterou § 1297 obč. zák. ukládá každému za povinnost, slyšeti pískání přijíždějícího vlaku, vlak sám včas spatřiti a nechati jej před sebou přejeti, takže její úraz nemožno přičítati nedostatku zábran, nýbrž jen nedostatku její vlastní pozornosti. Že zjištěná frekvence na křižovatce sama o sobě nutnost zábran nedokazuje, plyne již ze srovnání s poměry ve velkých městech, kde při mnohem větších frekvencích jsou přechody pouličních drah volny. Že jiné zvláštní okolnosti závor vyžadovaly, žalobce netvrdí, a vzhledem k dlouholetému trvání křižovatky v nynějším stavu a svědectví přednosty provozu, že se jiné neštěstí na ní ještě nestalo, patrně nemůže ani tvrditi. Právem uznaly proto nižší soudy, že ostatní předepsaná a zachovávaná bezpečnostní opatření k odvrácení úrazů dostačí, zřízení závor není třeba a že nelze v jich nezřízení spatřovati zavinění dráhy.

Čís. 4108.

Zcizil-li příjemce bezelstně věc jemu omylem došlou, aniž se tím obohatil, nelze na něm ničeho požadovati.

(Rozh. ze dne 2. září 1924, Rv I 791/24.)

Zalovaná banka zaslala dne 23. ledna 1919 žalující bance šek na 513 K k inkasu u uherské poštovní spořitelny s výslovným podotknem

tím, aby jí, žalované, poukázala peníze prostřednictvím filiálky banky Ž. v H., pakli jí šek ten bude skutečně honorován. Počátkem února 1919 žalovaná od filiálky banky Ž. v H. peníz onen obdržela hotovým složením bez jakékoli výhrady a peníz ten bez průtahu vyplatila Jaroslavu M-ovi, jemuž onen peníz byl poukázán. Šek nebyl však poštovní spořitelnou uherskou honorován a žalující 10. února 1919 původní dobropis stornovala. Žaloba o zaplacení 9.513 Kč byla oběma nižšími soudy zamítnuta, odvolacím soudem z těchto důvodů: Dle Šu 1431 obč. zák. lze žádati věc zpět, pokud jest ještě u příjemce. Zde však 9.513 K bylo vyplaceno Jaroslavu M-ovi a naskytuje se otázka, co jest právem, když příjemce věc, jemu omylem došlou, zcizil, jak tomu jest v tomto případě. Otázku tuto nelze řešiti dle Šu 1437 obč. zák., nýbrž dle Šu 1431 obč. zák. V tomto zákonném ustanovení není přímo řešen případ, když věc plněná není již v držení příjemce, a dlužno tedy použití dle Šu 7 obč. zák. obdoby a tato podává se z opatření poslední věty Šu 1441 obč. zák. Dle této jest v případě, když nikoli věc, ale jednání bylo plněno, odměnu, přiměřenou užitku, zjednanému příjemci, nahraditi tomu, kdo plnil, co dlužen nebyl. Zcela něco podobného jest i tehdy, když plněná věc byla zcizena a mohl by tedy dle oné obdoby od příjemce býti požadován peníz úměrný zjednanému užitku, tak aby příjemce ze škody plátcovy neměl užitku. Pakli že však příjemce věc zcizil, aniž by se byl tím obohatil, nemůže na něm býti nic požadováno. Žalovaná, která jednala bezelstně, peníz 9.513 K již v rukou nemá, nemůže proto k vrácení jeho býti přidržána a mohla by v tomto případě žalobkyně domáhati se na žalované toho, co tato ještě v rukou má, totiž hodnoty onoho prospěchu, který žalované vzešel z toho, že přijala onen peníz a vyplatila jej Jaroslavu M-ovi. Že a jaký prospěch z toho žalované vzešel, žalobkyně netvrdí, a také neprokázala.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Právní posouzení věci i obdobné použití poslední věty Šu 1431 obč. zák. odpovídá správnému výkladu tohoto Šu. Tak posuzuje věc i nauka, a stačí poukaz na výklad Šu 1431 obč. zák., obsažený ve Stubenrauchově komentáři k tomuto zákonu, s nímž shoduje se úplně právní názor odvolacího soudu. Dovolání snaží se marně vyvrátiti správnost tohoto názoru tvrzením, že bylo povinností žalované strany, by vyžádala si od svého komitenta částku jemu bezdůvodně vyplacenou, po případě by postoupila nárok ten žalobkyni, mimo to pak, že žalovaná může v promlčecí lhůtě 40 let žádati od svého komitenta vrácení částky jemu omylem vyplacené. Tento názor není správný. Povinností žalované bylo, by vyplatila Jaroslavu M-ovi částku jemu poukázanou, jakmile ji obdržela. Výplatou částky té vyhověla žalovaná banka ať již jako komisionářka anebo jako zmocněnec povinnosti, převzaté přijetím složenky, obsahující příkaz, by poukázané peníze byly vyplaceny Jaroslavu M-ovi, a neměla práva, výplatu zdržovati, jakmile obdržela sama poukázanou hotovost bez jakékoli výhrady. Měl proto Jaroslav M. vůči

žalované bance nárok na výplatu, a banka vyplativši mu částku tu, nejednala v omylu, nýbrž konala jen svou povinnost. Nevzešel proto žalované bance proti M-ovi nárok podle Šu 1431 obč. zák. na vrácení částky, jak dovolání předpokládá. Tím méně lze říci, že by byla výplatou částky té obohacena, což platí i o předchozím přijetí peněz.

Čís. 4109.

Žaloba o obnovu.

Napotomní odchylný znalecký posudek o téže věci v jiném řízení není důvodem obnovy dle Šu 530 čís. 7 c. ř. s.

Předpis Šu 531 c. ř. s. nevztahuje se k důkazu, jenž byl odmítnut pro procesuální nepřipustnost.

(Rozh. ze dne 2. září 1924, Rv I 869/24.)

Žaloba o obnovu byla zamítnuta soudy všech tří stolic,
Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Obnovy řízení domáhala se žalobkyně dle obsahu žaloby ze dne 8. prosince 1923 z důvodů §§ 530 čís. 7 a 531 c. ř. s., jež provedla v podstatě takto: 1. K Šu 530 čís. 7 c. ř. s. Dle posudků znalců, v základním sporu slyšených, nebyla žalobkyně (tehdy žalovaná) do roku 1906 duševně chorou (šílenou nebo blbou), její duševní choroba a nepřičetnost nastala teprve v roce 1906. Dle posudků znalců, slyšených v její opatrovnické věci, vydaného v roce 1923 k vůli zrušení zbavení svéprávnosti stala prý se její dřívější duševní choroba prokazatelně zjevnou již od roku 1903, t. j. v době, kdy dle přesvědčení soudu v základní rozepři udržovala cizoložný styk s R-em. Byla-li však choromyslnou již tehdy, nemůže jí tato skutečnost býti přičítána k vině a rozvod manželství mohl býti vysloven jen z viny manžela (tehdejšího žalobce). 2. K Šu 531 c. ř. s. Podle posudku znalců v základním sporu nebyla nynější žalobkyně pro zjištěné šílenství způsobilou, by dle pravdy své poznatky sdělila, důsledkem čehož soud procesní návrh na její slyšení jako strany o tom, že ji její manžel k cizoložství s R-em vybízel a jí tento poměr odpustil, dle Šu 372 c. ř. s. zamítl. Dle úsudku lékařů v řízení opatrovnickém jest nyní duševně zdráva a odpadl tedy důvod, který tehdy zabránil provedení tohoto důkazu. Při ústním jednání ze dne 21. ledna 1924 uplatnila nynější žalobkyně rozšířením žaloby další důvod obnovy podle Šu 530 čís. 7 c. ř. s. tvrdíc, 3. že se a s i před měsícem dověděla od Augusty P-ové, že nynější žalovaný jí (Augustě P-ové) svého času (kdy, se neuvádí), říkal, že žalobkyni její poměr s R-em odpustil a že ona měla míti také tolik ohledu a odpustiti jemu. Dle Šu 538 c. ř. s. má soud při žalobě o obnovu, než nařídí o ní ústní jednání, předem zkoumati, zda žaloba jest opřena o zákonný důvod odporu (§§ 529—531 c. ř. s.) a zda byla podána ve lhůtě zákonné. Soud první stolice nezačoval tohoto postupu a pokračoval opačně, neboť vešel bez tohoto